

ДИПЛОМ

ЖБ 0588894

Осы диплом *Әлібаева*
Салтанат Шамбекқызы берілді.
Ол 2001 жылы *Қарқын Ата атындағы*
Қазығарта мемлекеттік университетіне түсіп,
2005 жылы *Қарқын Ата атындағы Қазығарта*
мемлекеттік университетін *Құрылыс*
тарих және экономика пәніндегі мамандығы
бойынша толық курсы бітіріп шықты.

Мемлекеттік аттестаттау комиссиясының
2005 жылғы 22 маусымдағы шешімі
бойынша оған

Шарис, құрылыс және экономика
пәніндегі пәнінің мұғалімі
деген білім берілді.

Аттестаттау комиссиясының
жарлығымен аттестат

М.Д. *Т.Аманжол* Рәіс
М.Д. *Қ.Аманжол* Хатшы
2005 жылғы 22 маусым қаласы
Тіркеу № 1793

ДИПЛОМ

ЖБ 0588894

Настоящий диплом выдан *Алибаевой*
Салтанат Шамбекқызы
в том, что она в 2001 году поступила в
Казығартинский государственный
университет им. Қарқын Ата
и в 2005 году окончила полный курс
Казығартинского государственного
университета им. Қарқын Ата
по специальности *История, основы права*
и экономики

Решением Государственной аттестационной
комиссии от «22» июня 2005 года
ей (ей) присвоена квалификация
учитель истории, основ права
и экономики

Председатель государственной
аттестационной комиссии *Т.Аманжол*
М.Д. *Қ.Аманжол* Рәіс
М.Д. *Қ.Аманжол* Хатшы
2005 жылғы 22 маусым қаласы
Тіркеу № 1793

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

СЕРТИФИКАТ

Әлібаева Салтанат

Қазақстан Республикасында орта білім мазмұнын жаңарту шеңберінде «Қазақстан тарихы» және «Құқық негіздері» пәндері бойынша педагог кадрлардың біліктілігін арттыру білім беру бағдарламасы бойынша 80 академиялық сағат көлемінде оқу курсы аяқтады

окончил(-а) курсы по образовательной программе повышения квалификации педагогических кадров по предметам «История Казахстана» и «Основы права» в рамках обновления содержания среднего образования Республики Казахстан в объёме 80 академических часов

Ұйымның атауы *“Өрлеу” Біліктілікті арттыру ұлттық орталығы АҚ филиалы*
Наименование организации

Қызылорда облысы бойынша педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру институты

Ұйымның жетекшісі *Елеусинов Б.П.*
Руководитель организации

Берілген күні: 20*18* ж. «*25*» *сәуір*

Дата выдачи: «*25*» *апрель* 20*18*г.

БЖ № 004335

«Шебер ПЕДАГОГ» Республикалық ғылыми- әдістемелік педагогикалық
ақпараттық танымдық журналы

СЕРТИФИКАТ

Әлібаева Салтанат Тайбекқызы

«Шебер ПЕДАГОГ» Республикалық ғылыми- әдістемелік педагогикалық ақпараттық танымдық журналының көпшілік оқырманға таралуына атсалысып, журнал бетінде ғылыми-педагогикалық материал жариялағанын растайды

Республиканский научно-педагогический, информационно-просветительский журнал "Шебер ПЕДАГОГ" способствуя широкому распространению журнала среди читателей, подтверждает о публикации научно-педагогического материала на страницах журнала

Republican Scientific-methodical pedagogical information-cognitive journal Шебер ПЕДАГОГ contributing to the widespread of journal among readers, confirms about publishing scientific-pedagogical materials in the journal.

*«Шебер ПЕДАГОГ» Республикалық ғылыми- әдістемелік педагогикалық ақпараттық танымдық журналының
Бас редакторы*

Ж.Т.Сергазықызы

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
«ӨРЛЕУ» БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ ҰЛТТЫҚ ОРТАЛЫҒЫ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
АО «НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ «ӨРЛЕУ»

СЕРТИФИКАТ

Осы сертификат Әлібаева Салтанат Тайбекқызы
Настоящим подтверждает, что (тегі, аты, әкесінің аты / фамилия, имя, отчество)

Тарих пәні мұғалімдерінің пәндік құзыреттіліктерін дамыту (5-9 сыныптар)
прошел(ла) курсы повышения квалификации на тему / тақырыбында

2022 жылдың 05-16 қыркүйек аралығында тарих пәні мұғалімдеріне арналған 80 сағат
в объеме часов / сағат көлемінде біліктілікті арттыру курстарынан өткенін растайды

Директор филиала
АО «НЦПК«ӨРЛЕУ»

/ Елеусинов Б.Т. /

атты-жөні/Ф.И.О.

М.О. Берілген күні: «16» 09 2022 жыл
М.П. Дата выдачи: года

Тіркеу нөмірі
Регистрационный номер № 0588599

Б. Латип атындағы №261 орта мектеп

Диплом

**«Оқу қорығындағы іс-әрекет,
тәжірибе, нәтиже»**
тақырыбында өткізілген
лектенішілік педагогикалық
оқуларында Шорын иеленгені
үшін

Алибаева Сауғанат
МАРРАЛЫТЫЛАЛДЫ

Мектеп директорының
уақытша міндетін атқарушы

 Т. Кеналова

Мектеп директорының
бағдарлы оқыту ісі
жөніндегі орынбасары

 А. Бәйтәліова

Қызылорда, 2020 жыл

АЛҒЫС ХАТ

Құрметті Әлібаева Салтанат Тайбекқызы!

Өз ісінің үздігі, майталманы, Республикамыздың тәжірибелі ұстаздары мен тәрбиешілері арасында өзінің педагогикалық тәжірибелерімен бөлісуге ерекше ықылас танытқаны үшін марапатталады. Сіз бен біздің асыл борышымыз - болашақ ұрпаққа сапалы білім беру және кемеліне жеткізу. Ұстаздық қызметіңізде жаңа белестер мен барлық істеріңізде сәттілік тілейміз!

“Шебер ПЕДАГОГ” Республикалық ғылыми- әдістемелік педагогикалық ақпараттық танымдық журналының
Бас редакторы

Ж.Т.Сергазықызы

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
«Өрлеу» біліктілікті арттыру ұлттық орталығы» АҚ филиалы
Қызылорда облысы бойынша педагогикалық қызметкерлердің
біліктілігін арттыру институты

АЛҒЫС ХАТ

Шығармашы мұғалімдердің облыстық тәжірибе
алағында көрсеткен шығармашылығы мен
қорамдық белсенділігі үшін

Қызылорда ауданы (қаласы)

№ 66 мектептің (гимназия, лицей)

тарих пәні мұғалімі

Түбішев Сағатжан

АЛҒЫС ЖАРИЯЛАЙДЫ

Қызылорда облысы бойынша
педагогикалық қызметкерлердің
біліктілігін арттыру
институтының директоры

Б. Елеусінов

**“BILIM BZH” ҰЛТТЫҚ БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ ЖӘНЕ ҚАЙТА ДАЯРЛАУ
ӘДІСТЕМЕЛІК ДАМУ ИНСТИТУТЫ**

СЕРТИФИКАТ

Әлібаева Салтанат Тайбекқызы

“Жаңартылған білім беру мазмұнына сәйкес ерекше білім бер қажеттілігі бар балаларды оқытуда инклюзивті білім беру ортасының мазмұны” тақырыбындағы(18.08-02.09.2022 ж 105 сағат) сағат көлемінде оқу курсынан өткенін растайды.

Директор

Б. Ұзақ

Берілген күні: 02.09.2022ж

Тіркеу нөмірі №00058

CERTIFICATE

*ҚР ақпарат және коммуникациялар министрлігі.
Ақпарат комитеті.*

Мерзімді баспасөз басылымын, ақпарат агенттігін және желілік басылымды есепке қою, қайта есепке қою туралы куәлік № 16675-Ж.

ӘЛІБАЕВА САЛТАНАТ ТАЙБЕКҚЫЗЫ

Халықаралық «Өрлеу-өркендеу» ғылыми-ақпараттық, танымдық-тәрбиелік журналының ғылыми кеңесінің 2022 жылдың наурыз айының №183 бұйрығымен осы куәлік берілді

Халықаралық "Өрлеу-өркендеу" журналының Бас редакторы: Е.Қайран

ДИПЛОМ

I ДӘРЕЖЕЛІ

Халықаралық «Өрлеу-өркендеу» ғылыми-ақпараттық, танымдық-тәрбиелік журналының ұйымдастыруымен өткізілген «ҮЗДІК ПЕДАГОГ» байқауына қатысып, «ҮЗДІК ПЕДАГОГ» екенін үздік жұмысымен дәлелдеп, қоғам мен мемлекет өміріндегі білім беру жүйесінің маңыздылығын арттыруға ықпал жасап, мәңгілік елдің жарқын болашағы жастардың шығармашылық қабілеттерінің дамуына мүмкіндік туғызып, ұрпақ тәрбиесі жолындағы адал еңбегі үшін

ӘЛІБАЕВА САЛТАНАТ ТАЙБЕКҚЫЗЫ

МАРАПАТТАЛАДЫ

Халықаралық «Өрлеу-өркендеу»
журналының Бас редакторы:

Е.Қайран

**ҚР ақпарат және коммуникациялар министрлігі.
Ақпарат комитеті.**

Мерзімді баспасөз басылымын, ақпарат агенттігін және желілік басылымды есепке қою, қайта есепке қою туралы куәлік № 16675-Ж.

**ӘОЖ 373
КБЖ 74.262.6
Г31**

Халықаралық «Өрлеу-өркендеу» ғылыми-ақпараттық, танымдық-тәрбиелік журналының кезекті №18 мәжілісінде қаралып, баспаға ұсынылған

Құрастырушылар:

**Игенбаева Жадыра Қуандықовна - Байқоңыр қаласы, Қармақшы ауданы,
№275 орта мектебі**

**Калиева Гулбану Шариевна - Байқоңыр қаласы, Қармақшы ауданы, №275
орта мектебі**

**Жарылқасын Раушан Ораққызы - Байқоңыр қаласы, Қармақшы ауданы,
№275 орта мектебі**

**Әлібаева Салтанат Тайбекқызы - Қызылорда қаласы, С.Лапин атындағы
№261 орта мектебі**

ISBN 978-601-341-764-6

**ҚР ақпарат және коммуникациялар министрлігі.
Ақпарат комитеті.**

**Мерзімді баспасөз басылымын, ақпарат агенттігін және желілік басылымды
есепке қою, қайта есепке қою туралы куәлік № 16675-Ж.**

**Халықаралық «Өрлеу-өркендеу» ғылыми-ақпараттық, танымдық-тәрбиелік журналы
Ғылыми кеңес мәжілісінің
2022 ж. «25» наурыз
№ ХАТТАМАСЫ**

Төраға: Қайран Еркебұлан Жарқынбекұлы

Лауазымы: Халықаралық «Өрлеу-өркендеу» ғылыми-ақпараттық, танымдық-тәрбиелік журналының директоры

Хатшы: Исабекова Салтанат

Қатысқандар: Ғылыми кеңес мүшелері, ақылдастар алқасы, бөлім әдіскерлері және редакторлары

КҮН ТӘРТІБІ:

Игенбаева Жадыра Куандықовна., Калиева Гулбану Шариевна.,

Жарылқасын Раушан Ораққызы - Байқоңыр қаласы, Қармақшы ауданы, №275 орта мектебі

Әлібаева Салтанат Тайбекқызы - Қызылорда қаласы, С.Лапин атындағы №261 орта мектебінің қазақстан тарихы пәні мұғалімдері дайындаған әдістемелік көмекші құралды талқылау және баспаға ұсыну.

Күн тәртібіндегі түрлі мәселелер бойынша

Тыңдалды: Ғылыми кеңес жетекшісі Б.Қ.Алматханқызы - Бағдарлама талапқа сай құрастырылған, мектепке дейінгі жас ерекшеліктері ескерілген, жаңа инновациялық технологиялар мен озық тәжірибелерді қолдануды көздейді. Мақсаты мен міндеттері айқындалған, бөлімдері тәрбиелік мәні зор тақырыптарды қамтыған. Сондықтан баспаға шығаруға лайықты деп ғылыми кеңес мәжілісінде талқылауға жіберуді ұсынамын!

Ғылыми кеңес ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:

КҮН ТӘРТІБІ:

Игенбаева Жадыра Куандықовна., Калиева Гулбану Шариевна.,

Жарылқасын Раушан Ораққызы - Байқоңыр қаласы, Қармақшы ауданы, №275 орта мектебі

Әлібаева Салтанат Тайбекқызы - Қызылорда қаласы, С.Лапин атындағы №261 орта мектебінің қазақстан тарихы пәні мұғалімдері дайындаған әдістемелік көмекші құрал бекітілсін және баспаға ұсынылсын!

Төраға:

Хатшы:

Қайран Еркебұлан Жарқынбекұлы

Исабекова Салтанат

ИГЕНБАЕВА ЖАДЫРА КУАНДЫКОВНА
КАЛИЕВА ГУЛБАНУ ШАРИЕВНА
ЖАРЫЛҚАСЫН РАУШАН ОРАКҚЫЗЫ
ӘЛІБАЕВА САЛТАНАТ ТАЙБЕКҚЫЗЫ

ТАРИХТЫ ОҚУДЫҢ ӘДІС-ТӘСІЛДЕРІ

(Әдістемелік көмекші құралы)

ҚР ақпарат және коммуникациялар министрлігі
Ақпарат комитеті

Мерзімді баспасөз басылымын, ақпарат агенттігін және желілік басылымды есепке қою, қайта есепке қою туралы құалік № 16675-Ж.

ӘОЖ 373
КБЖ 74.262.6
ГЗІ

Халықаралық «Өрлеу-өркендеу» ғылыми-ақпараттық, тәрбиелік-тәрбиелік журналының кезекті №18 нөмірісінде қаралып, баспаға ұсынылған

Құрастырушылар:

Игенбаева Жазыра Қуандықовна - Байқоңыр қаласы, Қарнақити ауданы, №275 орта мектебі

Калиева Гулбану Шариевна - Байқоңыр қаласы, Қарнақити ауданы, №275 орта мектебі

Жарылқасын Раушан Оразқызы - Байқоңыр қаласы, Қарнақити ауданы, №275 орта мектебі

Әлібаева Салтанат Тайбекқызы - Қызылорда қаласы, С.Лапин атындағы №261 орта мектебі

ТАРИХТЫ ОҚУДЫҢ ӨДІС-ТӘСІЛДЕРІ: (Әдістемелік пәлметін құрау). - Алматы, 2022 жыл. - 102 б.

ISBN 978-601-341-764-6

© Игенбаева Ж.К., Калиева Г.Ш.,
Жарылқасын Р.О., Әлібаева С.Т.

«Алматы, 2022 «ЖАРҚЫН» баспаханасы

ЖОСПАР

КІРІСПЕ

1. Тарихты оқудың инновациялық әдіс-тәсілдерін пайдаланудың педагогикалық шарттары

1.1 Оқылудың тиімді инновациялық әдіс-тәсілдері мен педагогикалық технологиялары

1.2 Мектепте тарих пәнін оқылудың инновациялық әдіс-тәсілдеріне қойылатын педагогикалық талаптар мен шарттар (1.2 Тарих сабағында жаңаша оқыту әдіс-тәсілдерін пайдалану

2. Тарих сабағын оқыту үрдісіне инновациялық әдіс-тәсілдерін ендіру жолдары

2.1 Дамыта оқыту технологиясы және дамыта оқытудағы оқушылардың шығармашылық қабілетін қалыптастыру жолдары

2.2 Тарих пәнінде деңгейлеп оқыту және интерактивті оқыту әдісін қолдану

2.3 Модульдік, блок-модульдік оқыту технологиясын оқылудың маңызы

3. Тарих пәнін оқылудың тарихи біліммен тәрбие берудегі ролі

3.1 Тарих пәнін оқылудың оқушыларға патриоттық тәрбие берудегі маңызы

3.2 Мектепте дүние жүзі тарихын оқылудың ролі

ҚОРЫТЫНДЫ

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР МЕН СІЛТЕМЕЛЕР ТІЗІМІ

Ғылыми-әдістемелік педагогикалық ақпараттық танымдық журналы

Медер ПЕДАГОГ

№9 (Наурыз) 2022 жыл

Қазақстан Республикасы Ақпарат және Қоғамдық даму министрлігінің ақпарат комитетінің мерзімді баспасөз басылымын, ақпарат агенттігін және желілік басылымды есепке қою туралы №KZ71VPY00043953 куәлігі берілген.

Шығу жиілігі: айына 2 рет жарық көреді

Материалдар қазақ, орыс, ағылшын тілдерінде қабылданады.
Жарияланған фактілер мен мәліметтердің дұрыстығына автор жауапты.
Қолжазбалар мен фотосуреттер лицензияланбайды және қайтарылмайды.

Ақылдастар алқасы

Боран Рыскүл Байділдақызы
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Академик С.Қирабаев атындағы қазақ тілі мен әдебиеті кафедрасының профессоры, педагогика ғылымдарының кандидаты

Кортабаева Гулжамал Қыдырбаевна
Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінің оқытушысы, филология ғылымдарының кандидаты

Асқарова Гаухар Сарыбайқызы
Абай атындағы ҚазҰПУ. Филология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор

Каримова Гүлмира Сарсемханқызы
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Филология және көптілді білім беру институтының С. Қирабаев атындағы қазақ тілі мен әдебиеті кафедрасының PhD доктор, қауымдастырылған профессор

Омаров Дәулет Кәрібайұлы
Қызылорда облыстық Рухани жаңғыру орталығы, ғылыми-сараптамалық және әдістемелік қамтамасыз ету бөлімінің басшысы, философия ғылымының PhD докторы

Меншікті тілшілер

Нұр-Сұлтан қаласы
Даулетбаева Қымбат

Маңғыстау облысы, Ақтау қаласы
Оразбекқызы Гулжанат
Кансултанова Кулмисай

Түркістан облысы, Шымкент қаласы
Шардарбекова Гульвира

Түркістан қаласы
Байтмашев Қанатбек
Қосманбетова Динара

Қызылорда қаласы
Елекенова Бақыт

Жамбыл облысы
Сүттібаева Ляззат

Бас редактор: Тәжсекеева
Жадыраханым Сергазықызы

+7 747 510 50 09

+7 771 821 46 57

Редактор Қалдыбек Еңлік
Маратбекқызы

Жауапты хатшы Байбөрі
Асель Бахтыбекқызы

Электронды почта:
red_ortalig@mail.ru

Журналдың негізгі тақырыптық бағыты: оқу үрдісін жетілдіру, педагогтарға ғылыми-әдістемелік көмек көрсету және оларды ақпараттық материалдармен жүйелі түрде қамтамасыз ету, шебер санаттағы педагогтардың және білім беру ұйымдарының озат тәжірибелерімен таныстыру.

Журнал «Жиенай» баспаханасында
басылып шықты.

Қызылорда қаласы,
Байсейтова к-сі 101 А
тел.: 8 (747) 535-64-86

МАЗМҰНЫ

Келмұханов Мадит Бисембаевич. МЕКТЕПТЕГІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСİNДЕГІ КӨШБАСШЫНЫҢ АТҚАРАТЫН РОЛІ.....	3	Құлжұмырова Гүлтур Захаровна. ТАРИХЫҢДЫ ТАНИ БІЛ.....	41
Құанышқалиева Кенжетай Мұғайдаевна. ОТБАСЫЛЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРДЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	5	Абилдаева Гауһар. ЖАТЫС СЕПТІК.....	43
Тұлеуова Зарина Арматқызы. ТӘУЕЛСІЗДІК ЖЕТІСТІКТЕРІ.....	7	Бижекеева Жанар. ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ.....	44
Құмабаев Ербулат Мендешович. АУҒАНСТАН АҚИКАТЫ.....	8	Әлібаева Салтанат Тайбеқызы. ТАРИХ САБАҒЫНА ОҚУШЫЛАРДЫҢ ІЗДЕНІС, ЫНТАСЫН АРТТЫРУ.....	47
Сағынтали Айгүр Мұрадымқызы. ТУҒАН ЖЕР-ТУҢҒАН ШЕЖІРЕ.....	10	Қазі Төреғұл. ТАБЫС СЕПТІК.....	48
Аюпова Әйгерім Ұзақбайқызы. ҰЛАНЫМЫЗ ҰЛЫ ЕЛДІҢ!.....	12	Айтбаева Мейрамқұл Қойшығариновна. ДИДАКТИКАЛЫҚ МАТЕРИАЛДАРДЫ ҚОЛДАНУ АРҚЫЛЫ БАСТАУЫШ СЫНЫПТА ТОПТЫҚ ЖҰМЫСТЫ ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	50
Мергенюва Амандық Нариманұлы. ӘН ӘЛЕМІНІҢ САҢЛАҒЫ РОЗА БАҒЛАНОВА.....	14	Нұруллаева Мелдір Сағатқызы. БАЛАЛАРДЫҢ ҰСАҚ ҚОЛ МОТОРИКАСЫН ОЙЫН АРҚЫЛЫ ДАМУ.....	51
Төлеуов Ерсұлтан Маратұлы. ӘЛЕМДЕГІ ЕҢ МЕЙІРІМДІ ЖАН.....	15	Тансықбаева Құндыз Изетқызы. АБАЙ ҚҰНАНБАЕВТЫҢ «МАСҒҰТ» ПОЭМАСЫ.....	52
Мұрағалиев Арыс Серикович. МАМАНДЫҚ ТАҢДАУ – МАҢЫЗДЫ ШЕШІМ.....	16	Алиғашева Маржан Кенесбаевна. ҰЛТТЫҚ МЕМЛЕКЕТТІЛІКТІҢ ЖАҢҒЫРТЫЛУЫ.....	55
Ковальскереева Таңшолпан Еркінқызы. ТӘУЕЛСІЗДІК – МӘҢГІЛІК ЕЛДІҢ ТҒЫРЫ.....	17	Калтаева Алмағұл Қуандықовна. «ҚОЗЫ КӨРПЕШ –БАЯН СҰЛУ» ЖЫРЫ /ҮЗІНДІ/.....	58
Молдашова Галия Мырзагелдиевна. ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГТЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҰЖЫММЕН ЖҮРГІЗІЕТІН ЖҰМЫСЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ.....	19	Қабден Айжан Әлмұханқызы. КӨРКЕМ ЕҢБЕК САБАҒЫНДА ҚОЛДАНЫЛАТЫН ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІС-ТӘСІЛДЕР.....	61
Зенешева Ақбілек Мирмановна. БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	20	Тубелбаева Нағима Түребаевна. ФУНКЦИЯ, ОНЫҢ ҚАСИЕТТЕРІ МЕН ГРАФИГІ ТАРАУЫНЫНА ЕСЕПТЕР ШЫҒАРУ.....	62
Махаева Гулаш Умирзақовна. ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІ САБАҚТАРЫНДА ҚОЛДАНАТЫН ӘДІС - ТӘСІЛДЕР.....	22	Джусұлбекова Бейсенгүл Абдибековна. ОҚУШЫЛАРДЫҢ ҚҰЗІРЕТТІЛІГІН ДАМУДА ҰЛТТЫҚ ЛОГИКАЛЫҚ ЕСЕПТЕР РОЛІ.....	63
Талаева Гүлшат Саметовна. МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ТӨРМЕ МЕН ОҚЫТУДЫҢ ЖАҢАРТЫЛҒАН МАЗМҰНЫН ІСКЕ АСЫРУДЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ.....	25	Бейсбаева Айгүл Базархановна. МАТЕМАТИКА ПӘНІН ОҚЫТУДА ОЙЫН АРҚЫЛЫ ОҚЫТУӘДІСТЕРІ.....	65
Адырбекова Перизат. ТЕМА УРОКА: ИСКУССТВО ТЕАТРА. МАСКИ.....	27	Тұрсынбекова Жанар Күмісбайқызы. ТӨРТБҰРЫШТАР МЕН ҮШБҰРЫШТАРДЫҢ АУДАНДАРЫ ТАҚЫРЫБЫНА ЕСЕПТЕР ШЫҒАРУ.....	67
Жүнісбекова Гүлмира Жәнібекқызы. ҰЛТ БОЛЫМЫСЫ – ҰЛТТЫҚ ТАРИХТА.....	30	Прмаханова Марина Жамбулбаевна. СЫМСЫЗ ЖЕЛІЛЕР.....	70
Амарудина Гүлмира Сакеновна. МАТЕМАТИКА САБАҒЫНДА ПИЗА ТАПСЫРМАЛАРЫН ҚОЛДАНУ.....	31	Шимбулатова Жаннур Утегүлқызы. PROJECT WORK "CREATING AND PROCESSING OF BITMAP IMAGES".....	72
Ержан Бақытқан Нұрмұратұлы. ГЕОГРАФИЯ САБАҒЫНДА ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ.....	33	Арықбай Алтынай Серікқызы. ҚИСЫҚСЫЗЫҚТЫ ҚОЗҒАЛЫС; МАТЕРИЯЛЫҚ НҮКТЕНІҢ ШЕҢБЕР БОЙЫМЕН БІРҚАЛЫПТЫ ҚОЗҒАЛЫСЫ СЫЗЫҚТЫҚ ЖӘНЕ БҰРЫШТЫҚ ЖЫЛДАМДЫҚТАР.....	74
Айымовна Назира Мырзахметовна. ЯЗЫК И СТИЛЬ ПРОКОВЕДЕНИИ А. П. ЧЕХОВА.....	38		

	<p>4-топ: Кез-келген бір жемістің 50% суретін сал. Дескриптор: - пайызға сәйкес сурет салу; - пайызды бөлшекке айналдыру Топпен бағалау.</p> <p>5-тапсырма. Сен зерттеушісің! -Балалар экологиялық таза көлік деп нені айтуға болады? Оқушылардың жауабы тыңдалады. Тапсырма түсіндіріледі.</p> <p>1-топ. Құлып 3,2 және 4 сандарының көмегімен ашылады. Бұл 400-ден үлкен так сан екендігі белгілі. 2-топ. Құлып 5, 7 және 0 сандарының көмегімен ашылады. Бұл 400-ден үлкен жұп сан екендігі белгілі. 3-топ. Құлып 6, 2 және 5 сандарының көмегімен ашылады. Бұл 500-ден үлкен жұп сан екендігі белгілі. 4-топ. Құлып 9, 7 және 3 сандарының көмегімен ашылады. Бұл 900-ден кіші жұп сан екендігі белгілі. Бағалау.</p> <p>Қорытындылау. Кері байланыс. ЭКО қалташасы. Үндеу жазады Ұран тастау: Сеніміңді ақ жүрегіңмен ақтаймын, Туған жерім, топырағын баптаймын. Сеніміңе ата-баба дақ салмай. Табиғатты таза етіп, әлемімді сақтаймын.</p> <p>Бағалау. Әр топ жинаған пайыздарын санайды. Қанша пайыз жинаса, сонша пайыз өз жер қабатын қорғау мақсатында жұмыс істеді деген сөз.</p> <p>Өзін-өзі бағалау. Жинаған пайызды бағаға айналдырамыз.</p> <p>Үйге тапсырма: 6-9-есеп 89-бет. Пайыз тақырыбымен байланыстырып экологиялық тапсырмалар құрастыру.</p>	<p>$\frac{1}{2}$ = 50% $\frac{1}{4}$ = 25% $\frac{1}{5}$ = 20% $\frac{1}{10}$ = 10 %</p>
6 мин		
1 мин		

ТАРИХ САБАҒЫНА ОҚУШЫЛАРДЫҢ ІЗДЕНІС, ЫНТАСЫН АРТТЫРУ

Әлібаева Салтанат Тайбекқызы
 Қызылорда қаласы, С.Лапин атындағы
 №261 орта мектептің тарих пәнінің мұғалімі

Тарих - үздіксіз даму үстінде болатын ғылым саласы. Өткенін білмей қазіргісі мен болашағын бағалау мүмкін емес, қоғамның дұрыс бағытта дамуы үшін азаматтардың тарихи сауаттылығы мен белсенділігі орасан зор маңызға ие. Халықсыз - тарих жоқ, тарихсыз - халық жоқ деген нақыл сөз бекерге айтылмаса керек. Тарихи зерделеу арқылы тарихи сана, мәдениет, дәстүр, ұрпақтар сабақтастығы қалыптасады. Тарих болып жатқан оқиғаларды жан-жақты әрі тереңінен көре білу қасиетін дамытады және белсенділікке дұрыс қадам жасауға жәрдемдеседі. Әр ел ел болып қалыптасу үстінде, оның ең алдымен тарихы жазылады.

Ал енді осы тарих сөзі қашан, қалай пайда болды? Соған тоқталып көрсек. Тарих сөзі көне грек тіліндегі "сұрастыру", зерттеу" ұғымынан пайда болған. Тарих оқиғалар мен фактілердің анықталуына анықтау үшін қажет болды. Көне Грек тарихнамасында бұл сөз тану мақсатында емес, зерттеу мақсатында кең қолданылған. Кейіннен

тарих деп барлық оқиға, факт, тарихи жайттар, ойдан құрастырылған әңгімелерді айта бастады. Қандай ілім немесе пән дүниеге келсе негізін салатын, соны алып келетін адамдар болады. Жазба тарихтың негізін салушы б.з.б. 484-425 жылдары өмір сүрген ежелгі грек тарихшысы, жиһанкөзі Геродот болып есептеледі. Яғни қарапайым ғана тілде жеткізсек тарихтың атасы Геродот. Ол алғаш «Тарих» атты еңбек жазып, Батыс әлеміне «тарихтың атасы» деген атпен белгілі болды. Ал Шығыста тарихтың атасы деп Сыма Цяньді атайды екен. Бір елдің қалыптасуын, ұлтын, халқын, дінін, тілін жазып оны осы уақытқа дейін сақтау және жеткізу үлкен мәртебе. Тарихты жазудың құндылығын жекелеген елдерде патшалар мен хандар түсінді. Олар өз сарайларында болған оқиғаларды жазатын арнайы адамдарды ұстаған. Мұндай адамдарды жылнамашылар деп атаған. Осылай жазбаша тарих дәстүрі қалыптаса бастады, ол тәрбие құралына, мектептерде оқылатын пәнге айналды. Тарих пәні мектепте бесінші сыныптан бастап оқытылады. Біздің

елімізде екі тарихты қатар оқиды. Ол Қазақстан тарихы мен Дүние жүзі тарихы пәндері. Осы пәндерді оқыту қажет пе? Тарихты оқып-білу не үшін қажет? Өз тарихымызды, өзге халықтар мен мемлекеттердің тарихын оқып үйрену біз үшін бұрынғы ата-бабаларымыз қандай болғанын, қазір қандай екенімізді біліп, жан-жақты білу үшін қажет. Біз өз тарихымыз арқылы ете маңызды деген оқиғаларды есте сақтаймыз. Туған жер, ата-бабаларымыздың батырлық, ерлік дәстүрі, тыныс-тіршіліктерін тек қана осы тарихтан оқып білеміз. Өнеге алып, болашағымызды болжаймыз, қателіктерін қайталамауға тырысамыз. Өткен замандардағы дара тұлғалардың ерлік дәстүрін оқып-білген жасұрпақтан ғана елім-жерім, ұлтым деп шырылдайтын мықты ұл мен қыз шығады. Тарих пен шежіре – ұлтжанды азаматтарды тәрбиелеп өсіреді. Біздің қаншама ата-бабаларымыз кең дархан өз жерімізде тұра отырып, басқа елдің қанатының астында, сол елдің айтқанымен өмір сүрген. Қазақстан Республикасы егемендік пен тәуелсіздікке ие болғаннан бері «Қазақстан тарихы» оқу пәнінің маңызы мен беделі арта түсті, оның негізгі міндеттері: халықтың тарихи жадын қалпына келтіру, ұлттық сана мен бірлікті қалыптастыру, жастарымызды, өскелең ұрпақты азаматтанушылық пен патриотизммен тәрбиелеу.

Біздің Республиканың азаматтарына Қазақстан тарихын жаппай оқытып, санасында сақтайтын бірден-бір оқу орны – жалпы білім беретін мектеп. Қазақстан тарихының білімдік, тәрбиелік міндетін мектепте оқытылатын басқа пәндердің бірде біреуі атқара алмайтыны сөзсіз. Енді осы Қазақстан тарихын оқытудың негізгі мақсаты қандай? Қазақстан тарихын оқытудың мақсаты – оқушыларға оның жерін ежелгі заманнан бастап осы күнге дейін мекендеп келген адамзаттың жүріп өткен тарихи жолын, адамдар жасаған ерлікті, жақсылықты, құндылықты, мәдениетті яғни олар жинаған тарихи тәжірибенің негізін оқытып үйрету.

7-сыныпта – орта ғасырлардағы Қазақстан тарихы, 8- сыныпта – жаңа замандағы Қазақстан тарихы, 9- сыныпта – қазіргі заманғы Қазақстан тарихы оқытылады. Соңғы үш сыныпта да бұл курсты оқытуға 68 сағаттан уақыт бөлінеді. Солай барлық сыныптарда тарихтың екі курсы қатар оқуға қажетті біраз дайындақ алады және Қазақстан тарихының бірқатар фактілерін, оқиғаларын баяндайтын әңгімелермен толықтай танысады. Қазақстанның өткен тарихы - қоғамдық сананың түрлі деңгейіндегі гуманитарлық кеністіктің негізгі бөлігін құрайды. Тәуелсіз Қазақстанның саяси жүйесінің жаңаруын, зияткерлік қоғамның жасампаз тұлғасын қалыптастыру және ұлттық тарихтың жаңа белестерін зерттеуде тарихи сабақтастықтың болуы заңдылық.

Қазақстанның қазіргі заманғы тарихы Қазақстан Республикасы аумағында өмір сүрген, қазірде өмір сүріп жатқан қазақ және басқа да халықтардың тарихы және бүкіл адамзат тарихының құрамдас бір бөлімі. Өйткені ол Еуразия және Орталық Азия елдері тарихымен тығыз байланыста ұштасып жатыр.

Білім беру бағытында заман талабындағы өзекті мәселелердің бастысы оқушының шығармашылықпен жұмыс істеуге жетелеу, олардың біліктері мен іскерлігін қалыптастыру, өздігінше білім алуға деген ынтасын арттыру, оны өз тәжірибесінде жаңа жағдайларға байланысты қолдана алу, ой-пікірінің дербестігі мен еркіндік аумағын кеңейту болып табылады. Бұл процестерді жүзеге асыруда тарих пәнінің міндеті мен қыметі, әрине, ерекше.

«Бір сарында және бір бағытта жүргізілген іс – әрекет бала өміріне шексіз зиянын тигізеді». Сондықтан да оқыту барысында әр түрлі оқыту әдістері мен формаларын алмастыра отырып қолдану керек деп Ушинский айтқандай мұғалім әр сабағын бір сарында емес, ізденіп жаңа жүйемен, заманауи талаптарға сай өткізіп отырса оқушылардың сол пәнге қызығушылығын арттыруға болады деп ойлаймын. «Еліміздің ертегі бүгінгі жас ұрпақтың қолында, ал жас ұрпақтың тігдіры ұстаздардың қолында» – деп, елбасы Н. Ә. Назарбаев білім беру саласындағы қызметкерлердің жауапкершілігін атап көрсетті. Әрбір ұстаз балаға тиянақты, терең білім беруге, заман талабына сай ақпараттық – коммуникациялық технологияларды меңгерту, оның жетістіктерін сабақ үрдісінде тиімді пайдалануға міндеттіміз. Мен өскелең мықты ұрпақтарды тәрбиелейтін, оларды білім нәрімен сусындататын ұстазбын. Менің азымда отыратын әр оқушы үшін жауаптымын. Сол сабақтан менің оқушыларыма бір пайдалы нәрсені көкейлеріне түйіп кетуі үшін барымды салуға міндеттімін. Әр сабақты балалар үшін қызықты, танымды етіп өткізу – менің басты мақсатым. Мен мұғалім ретінде алдыма қойған мақсатым – оқушыларымының тарих пәніне деген қызығушылығын арттыру, сондай – ақ, олардың шығармашылық қабілеттерін қалыптастыру. Сондықтан сабақты идеялық жағынан ғылыми негізде, өмірмен байланысты ұйымдастыру оқушының қызығуын, білім құмарлығын, әр сабақта оқушыларды терең ойлануға, өздігінен ізденіс жасауға баулып, ойын ауыстыра, жазбаша жинақтап баяндай білуге, мәдениетті сөйлеуге үйрету арқылы ұлттық әдет – ғұрыпты бойына сіңіруге дағдыландыру – әрбір ұстаздың міндеті. Әр сыныптың білім деңгейі бір – біріне ұқсамағандықтан, бірдей әдістерді қолдану дұрыс нәтиже бермейді. Әр мұғалім негізгі әдіс – тәсілдерді, өз пәнін жетік білуі қажет. Дарындылық дегеніміз адамзат баласының ерекше ойлау, талдау, есте сақтау қабілеті бар, шығармашылық пен табысты жұмыс ітейтін еңбекқор оқушыларда кездесетін қасиет. Оқушылардың іздену жұмысының түрлері. Оқушыларға іздену арқылы тест, кросворд білдірту. Тақырып бойынша модель құруға үйрету. Тірек конспектпен жұмыс. Өз бетімен оқулықтан тыс әдебиеттерді оқи және пайдалана білуі. Тарихқа арналған сайттардан тың деректер табуға дағдыландыру. Ұлы ойшыл Уильям Уорд « Жай мұғалім – хабарлайды. Жақсы мұғалім - түсіндіреді. Керемет мұғалім – көрсетеді. Ұлы мұғалім – шабыттандырады» деген екен. Сондықтан ХХІ ғасыр мұғалімі жан-жақты болуы заңды деп ойлаймын.